

YONTMATAŞ ALETLERDE MORFOLOJİK TİPOLOJİ

UÇLAR

Tanım: Düzeltilemlerle ya da önceden tasarlanmış bir yongalama tekniği ile üçgen ya da yarı üçgen bir biçim verilmiş, az çok sivri bir uçla biten aletlerdir.

Sivri olan bu uç iki kesici, bir kesici ve bir devrik kenarın birleşmesiyle oluşabilir.

Alt ve Orta Paleolitik Çağlarda rastlanan uç tipleri şunlardır:

Emireh Ucu

Tayac Ucu

Quinson ucu

Soyons Ucu

Levallois Ucu

Düzeltili Levallois uç

Yanılıcı Levallois uç

Moustérien uç

Uzun Moustérien uç

Basık Moustérien uç

İki devrik sırtlı uç

Kalın uç

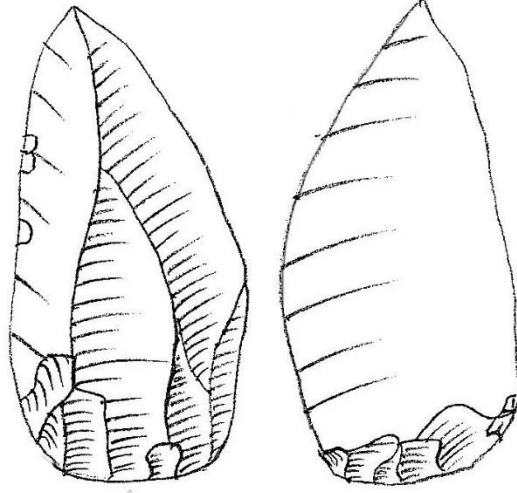
Dibi inceltilmiş uç

Levallois uç üzerine Moustérien uç

EMİREH UCU

İsrail'deki El-Emireh buluntu yerinden adını almıştır. Bunlar, alt ucu iki yüzden özenle düzeltilenmiş küçük üçgen yongalardır.

Emireh uçlarının üzerine yapıldıkları yongalar gerek dibi düzeltili konik çekirdeklerden, gerekse büyük, façetalı vurma düzlemlı az çok dikdörtgen bir bloktan koparılmıştır. Bu ucun topuğu iki yüzdeki düzeltilerle inceltiştir.

Emireh ucu

TAYAC UCU

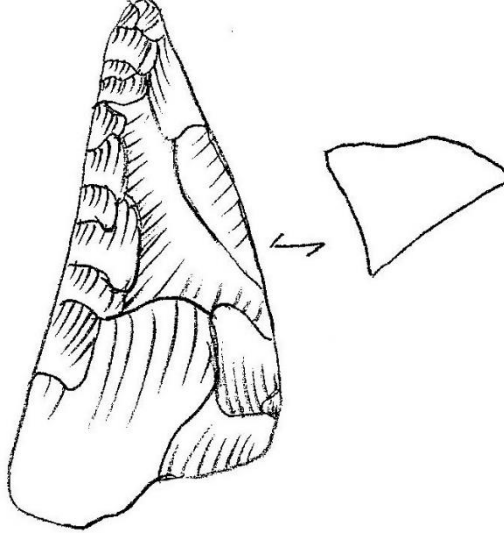
Genellikle kalın, fakat bazen yassı yongalar üzerine yapılmış yöneşen dişlemelilerdir. Bu iki dişlemeli kenar ya büyük çontuklar ya da Clactonien çontuklarla işlenmiştir.

Tayac ucu

QUINSON UCU

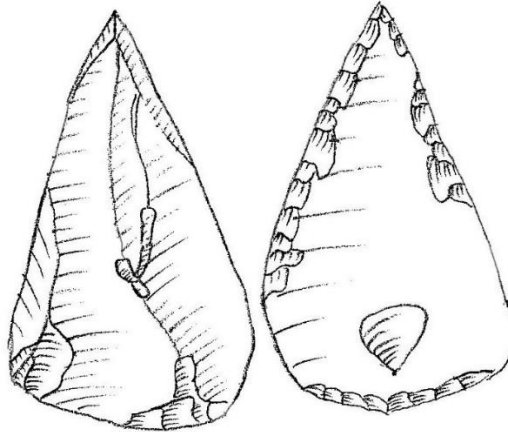
Bir yüzü düzeltilelerle kaplı, diğeri iki yüzü işlenmemiş kopma yüzü olan, üçgen kesitli parçalardır.

Quinson ucu

SOYONS UCU

Bordes, bu tipleri düzeltileli Levallois uçların bir alt tipi olarak sınıflıyor. Üst yüzdeki düzeltileler içe doğru fazla girmezler ve bu nedenle de ilk bakışta düzeltileli Levallois uçlardan ayırt edilemezler. Fakat onlardan farklı olarak alt yüzlerinde ve genellikle de iki kenarları boyunca düzeltileler taşırlar.

Soyon ucu

YARARLANILAN KAYNAKLAR

Bordes,F., Typologie du Paléolithique Ancien et Moyen, Presse du CNRS, Paris, 1998

Yalçinkaya, I., Alt ve Orta Paleolitik Yontmataş Endüstrileri Biçimsel Tipolojisi ve Karain Mağarası, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, 1989